

Kulttuurikasvatus- suunnitelma

Posion kunta 2026

SISÄLLYSLUETTELO

KÄSITE KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA.....	3
KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN HYÖDYT.....	4
KOPSIN KONKREETTINEN TOTEUTUS KUNNASSA.....	6
VARHAISKASVATUS.....	7
PERUSKOULU.....	10
MUUT TOTEUTUKSET.....	18
LUKIO.....	19
KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN KAKKOSTASO.....	21
KULTTUURIKASVATUS MUISSA YMPÄRISTÖISSÄ.....	22

1 Käsite kulttuurikasvatussuunnitelma, eli lyhemmin KOPS

Kulttuurikasvatussuunnitelma on vuosittain toistuva, etukäteen budjetoitu ja selkeillä sopimuksilla aikaansaatua kokonaisuus, jossa kunkin kunnan toivomalle ikäryhmälle taataan halutunlainen taide- ja kulttuurikasvatus. Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, käytännöistä, merkkihenkilöistä ja jo olemassa olevasta tarjonnasta siinä kun antaa osallistujille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan sekä käyttää älyään ja luovuuttaan. KOPSin parissa toimivat aina kunkin taiteenalan ammattilaiset sekä kulttuurikasvattajat. Laatu on kaiken ytimessä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmat perustuvat lakiin kuntien kulttuuri-toiminnasta. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuri-perintöä.

Seuraavaksi kerrotaan lyhyesti mitä hyötyä kulttuurikasvatussuunnitelmista on.

2 Kulttuurikasvatussuunnitelman hyödyt

Yhdenvertaisuus:

Kuntien valtuustojen hyväksymä ja perustasolla budjettiin pysyvästi laitettu KOPS on jokaisen kunnan lapsen ja nuoren saavuttava suunnitelma. Tällöin perheen asuinpaikka, varallisuus tai mielenkiinnon kohteet eivät vaikuta siihen, pääseekö lapsi osaksi taide- ja kulttuurituokioita.

Saavutettavuus:

Suuressa kaupungissa on usein valtavasti mahdollisuuksia harrastamiseen ja kaiken kokemiseen jo valmiiksi. Pienemmissä ja syrjäisemmissä kunnissa KOPS takaa sen, että esitykset ja ammattitaiteilijoiden ja kulttuurikasvattajien vierailut eivät jää suurten kaupunkien asukkaiden yksinoikeudeksi.

Kunnan elinvoimaisuus, yhteisöllisyys ja työllistävä vaikutus:

Ennalta suunniteltu ja budjetoitu, strategiaan asti saatu kulttuurikasvatussuunnitelma on mille tahansa kunnalle eduksi. Se osoittaa, että kulttuuria ja taidetta arvostetaan kunnassa, ja näiden alojen monipuolinen, kerrannainen vaikutus sekä ihmisten hyvinvointiin että työllistymiseen ymmärretään. KOPS-työssä kaikki alueen omat taiteilijat ja taidelaitokset saavat vuosittain toistuvaa lisätyötä ja alueen lapset, nuoret ja muut asukkaat oppivat tietämään mitä oman kunnan alueella on. Yhteisöllinen vaikutus on suuri, jos mukana ovat niin paikalliset yritykset sponsoroimassa kokonaisuuksia kuin taiteilijat, koulut, päiväkodit, galleriat, mahdollisesti myös useaan KOPSiin kirjoitetut palvelutalot tai muut yksiköt. Kulttuurikasvatussuunnitelmasta saa helposti tehtyä koko kunnan yhteisen asian.

Kunnan brändi:

Posio on kunta, jossa tehdään ennakkoluulottomia ja erottuvia päätöksiä, jossa perheet voivat hyvin, yritykset kasvavat ja luonto on keskeinen voimavara. Kaikki toiminta pohjautuu kunnan arvoihin, jotka ovat avoimuus, yhteisöllisyys, turvallisuus ja luonnonläheisyys. Strategiset tavoitteet ohjaavat kaikkea kunnan toimintaa. Posion kuntastrategian tavoitteet ovat: yleästi posiolainen seuraavatkin 100 vuotta, perheiden Posio, vahvasti verkostoitunut ja palveluhenkinen kunta sekä Suomen yrittäjämyönteisin kunta.

Lasten tunne-esiintymistaidot sekä monipuolinen maailmankatsomus:

Tutkimuksissa on moneen kertaan todettu, kuinka pitkäaikainen kulttuurin ja taiteen harrastaminen on vähentänyt ja ennalta-ehkäissyt monia ongelmia ihmisten käytöksessä, oppimisessa, kaveritaidoissa tai avarakatseisemmassa suhtautumisessa maailmaan. Kulttuurin ja taiteen kautta on mahdollista käsitellä mitä tahansa asiaa tavalla, joka jättää pysyvämpiä positiivisia muistijälkiä. Oman luovuuden tuominen esiin ja heittäytyminen uuteen tekee kaikille ihmisille hyvää. Positiivisen minäkuvan ja onnistumisen kokemusten saaminen on yhä tärkeämpää nykymaailmassa. Juuri niitä kulttuurikasvatussuunnitelma haluaa antaa, sillä suunnitelman toteuttajina ovat nimenomaan eri taiteenalojen ammattilaiset. Mille tahansa kunnalle on hyötyä siitä, että sen lapsista kasvaa esiintymistaitoisia ja monipuolisesti ajattelevia, toiset ihmiset huomioonottavia nuoria. Taide ja kulttuuri on väylä, jota jokaiselle pitää antaa mahdollisuus hyödyntää.

3 KOPSin konkeettinen toteutus kunnassa

Alla on ensin kirjoitettuna auki kulttuurikasvatussuunnitelman perustaso, jossa työpajoissa ja käyntikohteissa pääsee tekemään paljon itse ja tutustumaan kattavasti eri taiteenaloihin.

Perustason jälkeen esitetään kakkostason toiminta, eli esittävän taiteen kokonaisuudet, jotka eivät mene enää ikäryhmäjaon mukaan vaan ovat useimmiten tarjolla kaikille. Ne budjetoidaan erikseen sen mukaan, onko kunnalla esimerkiksi sopimus jonkun esittävän taiteen toimijan kanssa. Valmiita kokonaisuuksia kakkostasosta ei kuitenkaan voi kirjoittaa auki samalla lailla kuin perustasolla, sillä ohjelmistot vaihtuvat vuosittain, samoin kuin kiertueella olevat esittävän taiteen tuottajat. Kakkostaso kannattaa kuitenkin budjetoida valmiiksi niin, että mukana ovat sopimustuottajat ja lisäksi mahdolliset muut vierailut.

3.1 Varhaiskasvatus

Yleistä varhaiskasvatuksessa:

Kaikessa taiteenaloihin liittyvässä opetuksessa huomioidaan varhaiskasvatussuunnitelman laaja kohta ”kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu” sekä nähdään lapsi nimenomaan aktiivisena toimijana. Kulttuuriseen osaamiseen kuuluu lapsen ikätason mukainen tutustuminen oman kunnan taiteilijoihin, rakennuksiin, näyttelytoimintaan tai luonnonympäristöihin. Kaikki taiteen tekeminen taas tukee vuorovaikutusta ja ilmaisua ja vahvistaa lapsen näkemystä itsestään luovana ja onnistuvana yksilönä.

Kaikille varhaiskasvatuksessa:

- Vuodenkiertoon kuuluvat juhlat ja niihin osallistuminen
- Osallistuminen esittävän taiteen esityksiin
- Satutuokiot, kirjakassit ja omaehtoiset kirjastokäynnit kaikille ikäluokille

Toteutus ikäryhmittäin

0–2-vuotiaat: Rytmiiikka ja loruttelu

- Rytmikylpy-työpajassa pienet pääsevät soittamaan eri maankolkkien rumpuja ja helistimiä. Paja on vuosittain eri painotuksilla, eli joka kerta hieman erilainen. Rytmijä tehdään myös lorujen tahtiin.

3–4v-vuotiaat: Musiikkiliikunta

- Tanssityöpajassa tutustutaan liikkeen avulla metsiin, tuntureihin ja järviin ja niiden kasveihin ja eläimiin.

Toteutus ikäryhmittäin

1-4-vuotiaat: Sirkus

- Tutustutaan sirkustaiteeseen posiolaisen ilmaisuryhmä Hymyhuulten työpajassa. Tutuiksi tulevat niin kahlekuningas Timo Tuomivaara kuin posiolaiset huippu-urheilijat. Sirkustelupaja voidaan toteuttaa esimerkiksi isovanhempien päivän yhteydessä.

5-vuotiaat: Leikki- ja tarinaperinne

- Työpajassa tutustutaan siihen, mitä on leikitty ennen padeja, kännyköitä ja hoploppeja. Opetellaan vanhan ajan leikkejä, piirileikkejä, tanssilauluja sekä loruja ja askarrellaan lelu (esim. käpylehmä).
- Myöhemmin käydään pitämässä vanhan ajan leikkipäivä yhdessä palvelutalon asukkaiden kanssa.

3.2 Peruskoulu

Kaikille peruskoulululla:

- Vuodenkiertoon kuuluvat juhlat ja niihin osallistuminen
- Osallistuminen esittävän taiteen esityksiin
- Luontoretket mm. Riisitunturille, Korouomaan, Kirintövaaraan
- Yhteistyö kirjaston kanssa

Yhteistyö kirjaston kanssa

Erillinen kirjastonkäytön opetuksen kokonaisuus on kirjastossa suunniteltu perusopetuksen esikoulu-, 1., 4. ja 8. luokille sekä lukion 1. luokalle. Jokaisella luokka-asteella on mahdollista hyödyntää lukuisia eri yhteistyömuotoja kirjaston kanssa.

Koulun ja kirjaston yhteistyön muotoja:

- Koulukirjasto ja pääkirjasto
- Ohjatut kirjastokäynnit
- Omatoimiset kirjastokäynnit
- Satutunnit
- Kirjapaketit
- Kirjavinkkaukset ja -esittelyt
- Kirjallisuusdiplomi
- Näyttelytoiminta

Toteutus peruskoulussa luokka-asteittain

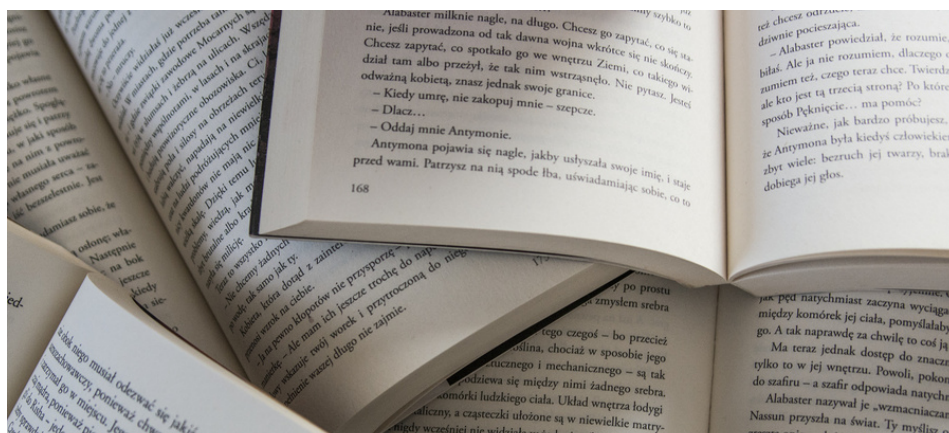
Esikoulu: Kulttuurihistoria ja muotoilu

- Vierailu Anu Pentik -galleriassa sekä Pentikin museoissa (Kahvikuppimuseo, Muistoja Maalta, Vanhaa keramiikkaa).
- Kirjastonkäytön opetus:
 - Opetuksen tavoitteet:
 - Kirjastossa käyminen
 - Satutuokiot kirjastossa
 - Miten kirjastossa käyttäydytään?
 - Toiminnallinen kirjastoon tutustuminen
 - Kirjastokorttien hankinta
 - Perustoimintojen oppiminen, esim. lainaaminen ja palautus
 - Kuvakirjat ja sadut tutuiksi
 - Kirjasto lahjoittaa jokaiselle esikoululaiselle tutustumispäivänä kirjalahjan

1. lk: Sanataide ja ympäristökasvatus. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan "L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu".

- Tutustutaan kirjastokäynnillä suomalaisen metsämytologian hahmoihin kuten Tapioon, Mielikkiin tai omalla alueella tarinoissa esiintyviin olentoihin.
- Tehdään retki haluttuun lähiluontokohteeseen, jossa etsitään maastosta erilaisia asioita, kuten erikoisia kiviä, koloja, puita tai pensaita. Retkellä voidaan kerätä mukaan luonnosta löytyviä asioita tai ottaa valokuvia.
- Sanataidepajassa retken jälkeen tehdään omaa tarinaa siitä, mitä kaikkia luokka metsäretkellään kohtasikaan.
- Kirjastonkäytön opetus:
 - Opetuksen tavoitteet:
 - Kirjastokortti
 - Toiminnallinen tutustuminen kirjaston eri toimintoihin
 - Missä sijaitsevat erilaiset aineistot
 - Miten kirjastossa käyttäytyään ja miten lainatusta aineistosta huolehditaan
 - Kirjasto lahjoittaa jokaiselle 1. luokkalaiselle tutustumis-päivänä pienen muiston

2. lk: Kulttuurihistoria ja muotoilu. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan “L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys ja L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu”.

- Kierretään kartan mukaan Posion taajamassa “keramiikkapolkua”. Jokaisella keramiikkapolun pisteellä saadaan tietoa paikallisista keramiikkayrityksistä ja niiden historiasta.
- Keramiikkapolun päätteeksi osallistutaan työpajaan kirjastolla.

3. lk: Kirjallisuus. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan “L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu”.

- Luodaan oma joulukalenteritarina tai -sarjakuva työpajassa kirjastossa.

4. lk: Musiikki. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan “L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu”.

- Musiikkityöpaja: Monipuolinen kattaus historiaa, musiikkia, maantietoa, biologiaa, uskontoa ja käsityötä. Pajassa käydään lävitse musiikin esihistoriaa eri perinnesoitinten materiaalien ja käyttötarkoitusten kautta.
- Kirjastonkäytön opetus:
 - Opetuksen tavoitteet:
 - Kertaus: aiemmin opittua kirjaston käyttämisestä ja aineiston käsittelystä
 - Tutustutaan aakkostukseen ja kirjastoluokitukseen sekä opetellaan hakemaan aineistoa eri kirjastoluokista
 - Tutustutaan kirjaston tietokantaan
 - Tutustutaan kirjaston erilaisiin digiaineistoihin ja -tietokantoihin
 - Haetaan omalle lukutaidolle ja mielenkiinnoille sopivaa kirjallisuutta
 - Opetellaan käyttämään verkkokirjastoa

5. lk: Taidenäyttelyt. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan "L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu".

- Tutustutaan kirjastossa taidenäyttelyyn.
- Osallistutaan kirjastossa taidenäyttelyyn liittyvään työpajaan tai tehdään näyttelyyn liittyvä tehtäväpaketti.

5.–6. luokat: (joka toinen vuosi): Perinnekulttuuri ja kädentaidot. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan "L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu".

- Käydään kotiseutumuseossa opastetulla kierroksella. Lisäksi tutustutaan alueen ruokaperinteeseen käyttäen apuna Posion perinneruokavihkoa.

6. lk: Kuvataide. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan "L4 Monilukutaito ja L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu".

- Tehdään virtuaalinen vierailu Ateneumiin Mun Ateneum-hankkeen osana tai toteutetaan oppitunnilla jokin muu sisältö Mun Ateneumin kautta.

7. lk: Valokuvaus ja runous. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan "L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen ja L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu".

- Tutustutaan Posion runopolkuun. Tutustutaan runouteen ja valitaan puhuttelevat runot runopolun tauluihin. Runon voi halutessaan myös kirjoittaa itse.
- Valokuvaus-työpaja: Otetaan ammattivalokuvaajan opastuksella valokuvat valittuihin runoihin. Valmiista valokuvista ja runoista koostetaan kunkin kesän Posion runopolku.
- Vierailu valmiilla Posion runopolulla loppukevään aikana.

8. lk: Taidetestaajat. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan "L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu".

- Taidetestaajat
- Kirjastonkäytön opetus:
 - Opetuksen tavoitteet:
 - Kehittyminen taitavaksi kirjaston käyttäjäksi
 - Syvennetään aineiston ja kirjastoluokituksen tuntemusta
 - Syvennetään tietoutta kirjaston digiaineistosta ja – tietokannoista
 - Tutustutaan monipuolisesti erilaiseen kirjallisuuteen

9. lk Luova työ ammattina. Liittyy opetussuunnitelman kohtaan "L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys ja L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu".

- Osallistutaan luovaa työtä tekevän henkilön pitämään kokonaisuuteen, jossa taiteilija kertoo ammatistaan sekä pitää pienen työpajan ryhmälle.

3.3 Muut toteutukset

Osana lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta voidaan toteuttaa myös muita, kuin vuosittain luokka-asteille suunniteltuja toteutuksia. Muita toteutuksia toteutetaan aina mahdollisuuksien mukaan ja niistä sovitaan aina erikseen kirjaston, kulttuuritoimen ja koulun välillä.

Muita toteutuksia voivat olla esimerkiksi:

- Teatteriesitykset
- Konsertit
- Kirjailija- tai kirjallisuusaiheiset vierailut
- Ammattilaisten toteuttamat työpajat
- Tutustuminen VirtuaaliPosioon

3.4 Lukio

Yleistä lukiossa

- Vuodenkiertoon kuuluvat juhlat, esimerkiksi Vanhojen tanssit ja niihin osallistuminen
- Osallistuminen esittävän taiteen esityksiin
- Kirjastoyhteistyö

Yhteistyö kirjaston kanssa

Erillinen kirjastonkäytön opetuksen kokonaisuus on kirjastossa suunniteltu lukion 1. luokalle. Jokaisella luokalla on mahdollista hyödyntää lukuisia eri yhteistyömuotoja kirjaston kanssa.

Lukion ja kirjaston yhteistyön muotoja:

- Koulukirjasto ja pääkirjasto
- Kurssikirjalainaamo
- Ohjatut kirjastokäynnit
- Omatoimiset kirjastokäynnit
- Kirjapaketit
- Kirjavinkkaukset ja -esittelyt
- Näyttelytoiminta

Alla on esitetty ehdotuksia siihen, miten kulttuurikasvatusta voisi toteuttaa lukion puolella. Koska oppilasmäärä on maltillinen, voivat kaikki osallistua kokonaisuuksiin joka vuosi. Ohessa on nyt kolme esimerkkikokonaisuutta, joista voidaan toteuttaa vuosittain yksi.

Virtuaalikulttuuri

- Kulttuuri on tärkeä ja voimaannuttava asia asuinpaikasta huolimatta. Kokonaisuudessa hahmotetaan myös maksullisen virtuaalikulttuurin kuluttamisen tapoja tutustumalla mm. kuuluisiin taidenäyttelyihin maailmalla.
- Vierailu VirtuaaliPosio-eMuseossa.
- Tehdään virtuaalinäyttely keramiikan töistä.

Kuvataide ja kestävä kehitys

- Tehdään retki haluttuun luontokohteeseen, johon liittyvät muinaiset tarinat.
- Osallistutaan kirjastossa oleviin taidenäyttelyihin.

Musiikin ja tanssin maailma

- Tutustutaan lappilaisiin musiikki- ja tanssiperinteisiin katsomalla virtuaalisesti joku valitun saamelastaiteilijan, tanssiteatteri Rimpparemmen ja Lapin kamariorkesterin esitys.

4 Kulttuurikasvatussuunnitelman kakkostaso, esittävät taiteet

Posion kunnassa vakiintunutta kulttuuri- ja taidetoimintaa:

- Lapin alueteatterin esitykset
- Kuusamon musiikkiopiston oppilaskonsertit ja soitinesittelyt
- Taidenäyttelyt kirjastossa
- Kansalaisopiston näyttelyt
- Kulttuuritoimen ja kansalaisopiston yhteiset kulttuuriretket
- Vuosittain yhteistyössä kunnan eri toimijoiden, yhdistysten ja yritysten kanssa järjestettävät tapahtumat kuten Muikkumarkkinat, Posion yö ja Posion joulunavaus.
- Päiväkodeille ja kouluille pyritään tarjoamaan vuosittain ainakin yksi teatteri- ja yksi musiikkiesitys

5 Kulttuurikasvatus muualla kuin päiväkot- ja kouluympäristössä

- Kaiken ikäisten kerhotoiminnassa
- Nuorisotiloissa
- palvelutaloissa
- Työhyvinvoinnissa

Työikäisille voidaan tarjota esimerkiksi yhteislaulutilaisuuksia, viihdekonsertteja tai teatteriesityksiä. Kirjasto järjestää myös lukuisia erilaisia kirjallisuusteemaisia tilaisuuksia ja kampanjoita. Asumisyksiköissä on esittävän taiteen esitysten lisäksi Runopolkuun liittyvää toimintaa.

Kulttuurikasvatussuunnitelmassa mainitut kokonaisuudet ja retket voi toteuttaa myös hieman muunnettuna eri kerhojen tai ryhmien toiminnan osana. Kokonaisuudet voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointi-kokonaisuutena. Kunnan tehdessä kokonaisuuksien toteuttajien kanssa sopimusta, voi sopia myös vierailut aiheen tiimoilta muihinkin kohteisiin kuin koululle. Lisäksi esim. kerhojen toiminnan ohjaajia, palvelutalojen virikeohjaajia ja/tai muita kiinnostuneita varten voidaan järjestää vaikka kerran syksyllä ja kerran keväällä koulutus, joka käsittelee aina tiettyä taiteen alaa ja siihen liittyvää kokonaisuutta. Näin teemataiteen alaa voi viedä eteenpäin myös paikallisena toimintana.